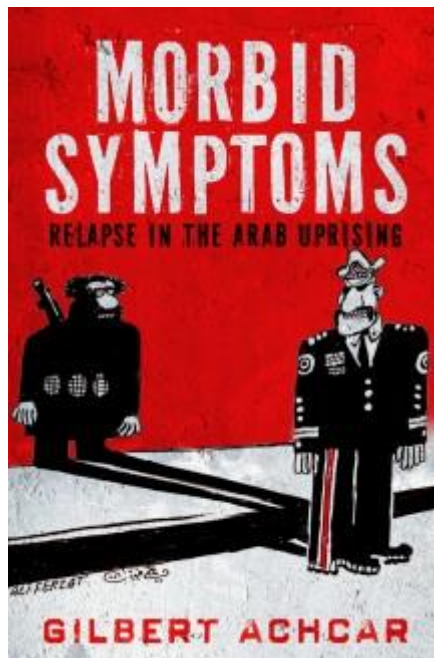

Gilbert Achcar

Det kinkiga läget i Syrien

Mellanösternkännaren Gilbert Achcar har kommit ut med en ny bok om Mellanöstern, *Morbid Symptoms: Relapse in the Arab Uprising* (Saqi books 2016). Den är en uppföljning av *The People Want: A Radical Exploration of the Arab Uprising* (2013).¹ När den förra boken kom ut levde fortfarande hoppet om att utvecklingen skulle kunna vändas till det bättre, även om det hade börjat se mörkt ut redan då. Sedan dess har det tyvärr bara blivit värre och det är svårt att se något ljus i tunneln. I sin nya bok försöker Achcar utreda varför det blivit så här och vad som krävs för att utvecklingen skall kunna vändas.

I det följande utdraget ur *Morbid Symptoms* (boks. 48-51) tar Achcar upp en av de få ljuspunkterna i det mörker som lägrat sig över Syrien, nämligen det kurdiska PYD och dess väpnade styrkor i norra Syrien. Han tar även upp frågan om vad som krävs för att progressiva krafter i resten av Syrien ska kunna komma till tals och menar att en grundförutsättning för det är att man får stopp på kriget.

Utdraget har tidigare publicerats i tidningen *Internationalet* 8 juli 2016

MF

Den enorma skillnad som en effektiv progressiv organisation innebär har visat sig i fallet Syrien med framgångarna för kurdiska PYD och dess väpnade gren, Folkets försvarsenheter (YPG) och Kvinnornas försvarsenheter (YPJ). De har lyckats bli den största kraften i de flesta av de kurddominerade områdena i norra och nordöstra Syrien (Rojava). Utan att hamna i vad David Harvey med rätta betecknat som ”den romantiska reaktionen bland en del inom vänstern i Europa och Nordamerika att ’oh, äntligen, här är verkligen något på gång!’” går det

¹ Intervjuer med anknytning till denna bok, se [”Folket vill”](#) (april 2013), [Kan folket få vad de vill?](#) (augusti 2013) och [Folket vill – men har de någon chans?](#) (februari 2014).

knappast att bestrida att den autonoma förvaltning, som PYD upprättat i Syriens tre kurddominerade kantoner sedan 2012 – om än inte den ledfyra några önsketänkande västliga kommentatorer ser den som – från socialt och genusmässigt perspektiv är till dags dato det mest progressiva som uppnåtts i något av de sex länder där resningar ägde rum 2011.

Detta innebar också att den reflexmässiga ”anti-imperialistiska” vänstern, när den USA-ledda koalitionen sommaren 2014 började bomba Isis för att stoppa dess framryckning mot kurdiska områden i Irak och Syrien, samt mot shiaarabiska områden i Irak – till stor lättnad för alla kurdiska styrkor och för Bagdad och Teheran, och med tyst godkännande även av Assad-regimen, väsnades långt mindre än när en liknande USA-ledd koalition började bomba Gaddafis trupper i Libyen för att stoppa framryckningen mot staden Benghazi. Dessa ”anti-imperialister” började mumla osammanhängande eller övergick till en förlägen tystnad när USA satte i gång med flygräder i syfte att bryta Isis’ belägring av den kurdiska staden Kobane, samtidigt som USA också från luften släppte ner vapen till de styrkor från PYD som försvarade staden. Det hördes heller inga upprörda reaktioner från dem när ledningen för PYD och det lokala kurdiska styret i Kobane riktade ett varmt tack till USA:s regering och den USA-ledda koalitionen.

När invånarna i Benghazi i mars 2011 ropade på internationellt stöd för att hindra Gaddafis stridsflyg och trupper från att krossa deras stad och massakrera dem, och när fredliga syriska demonstranter begärde samma sak kort därpå för att hindra sitt land och folk från att förstöras, möttes de bara med förakt och fientliga reaktioner från samma reflexmässiga ”anti-imperialistiska” vänster. Och när mittenfåran inom den syriska oppositionen och en befolkning som rest sig bad om välbehövligt vapenstöd för att kunna försvara sig fick de åter bara höra att de var ”viljelösa redskap för imperialisterna” och andra liknande tillmälen.

Den enda logiken i detta är att den här sortens ”anti-imperialistisk vänster” är i stånd att visa lite förståelse för en hotad befolkning, i desperat behov av hjälp varifrån den än må komma, bara när dessa människor leds av personer med samma ideologi som den själv. För att inte tala om att denna ”anti-imperialistiska” vänster tigit, när den inte direkt uttalat sitt gillande, om den ryska imperialismens insatser till stöd för Assadregimen i konflikten i Syrien, som vida överträffar all västlig inblandning till stöd för den syriska oppositionen. Samma gäller den islamistiskt fundamentalistiska khomeinyitiska regimen i Iran och dess stöd för Assad-regimen, som är oändligt mycket större än de insatser de wahabitiskt fundamentalistiska islamiska regimerna i Saudiarabien och Qatar gjort för den syriska oppositionen.

När detta är sagt måste man också konstatera att den sorgliga sanningen är att erfarenheterna i Rojava gett långt mer eko inom vänstern i väst än inom vänstern i arabvärlden. Utvecklingen i Rojava, där den kurdiska nationella minoriteten varit närmast ensam pådrivande och som är helt begränsad till deras områden, har haft mycket större effekt på de turkiska och irakiska delarna av Kurdistan än i övriga Syrien, etniska relationer och fejder har varit avgörande för detta. Detta faktum sätter snäva gränser för Rojavaexperimentets möjligheter att fungera som inspirationskälla för det syriska upproret i dess helhet, för att inte tala om andra ställen av uppror i arabvärlden. I själva verket sätter det också gränser för PYD:s förmåga, rent av vilja, att i någon större utsträckning ikläda sig en viktigare roll i kampen mot Isis utöver det territorium man behärskar – trots att USA för detta ändamål sponsrat det multi-etniska Syriens demokratiska krafter under PYD:s kontroll. Tillkommer att PYD behållit kontakterna med båda sidor i det syriska inbördeskriget, samt med såväl Washington som Moskva, och spelat på rivaliteten mellan dem för att kunna vidga det egna manöverutrymmet och driva in en kil mellan Turkiet och Ryssland, och mellan Turkiet och USA.

I varje fall är det nu alltför sent för att något liknande progressivt väpnat självstyre skulle kunna uppstå bland araberna i Syrien. Krigets logik gör det knappast tänkbart att något väpnat

progressivt alternativ skulle kunna uppstå mellan de båda käftar som utgörs av, å ena sidan, en tyrannisk regim med rysk och iransk uppbackning och, å andra sidan, en opposition dominerad av reaktionära krafter och stödd av oljemonarkierna i Gulfen. Förutsättningen för att någon som helst progressiv potential skulle kunna se dagens ljus i organiserad politisk form hos Syriens folk i stort är i rådande läge att det blir stopp för kriget. På grund av detta, och med tanke på den avgrund som öppnat sig i Syrien efter fyra år av krig, den skrämmande nivån av dödande och förstörelse, och den oerhörda mänskliga tragedi som utgörs av flyktingar och folk som tvingats lämna sina hem (kring hälften av landets befolkning), kan man bara önska framgång för de internationella försök som görs för närvarande att uppnå en kompromiss mellan den syriska regimen och mittfåran av oppositionen.

Läget är idag sådant att även en uppgörelse som skulle tillåta Assad själv att sitta kvar vid makten under en övergångsperiod, en tanke som allt oftare luftats i huvudstäder i väst kan ses som ett mindre ont; dvs om det överhuvud taget har några möjligheter att bli av. Som Dr Adnan Tobaji, en av de hjältemodiga läkare, som tar hand om skadade i provisoriska kliniker i krigshärjade områden, från Damaskusförorten Douma säger till *New York Times*: "Assads öde betyder inget för oss jämfört med hur det ska gå för Syrien, landet, folket, och barnen." Det skulle vara att sikta lägre än det scenario Barack Obama talade om i början - en "jemenitisk lösning", en kompromiss där huvuddelen av den baathistiska staten och Assadklanens maktbas skulle få finnas kvar, medan Assad själv skulle avgå och överlämna makten till någon inom regimen som vore lättare att ha att göra med för oppositionen. Nationella koalitionen inom den syriska oppositionen har ställt sig bakom detta scenario sedan länge, på villkor att det klart innebär att Assad lämnar sin post.

Översättning: *Björn Erik Rosin*